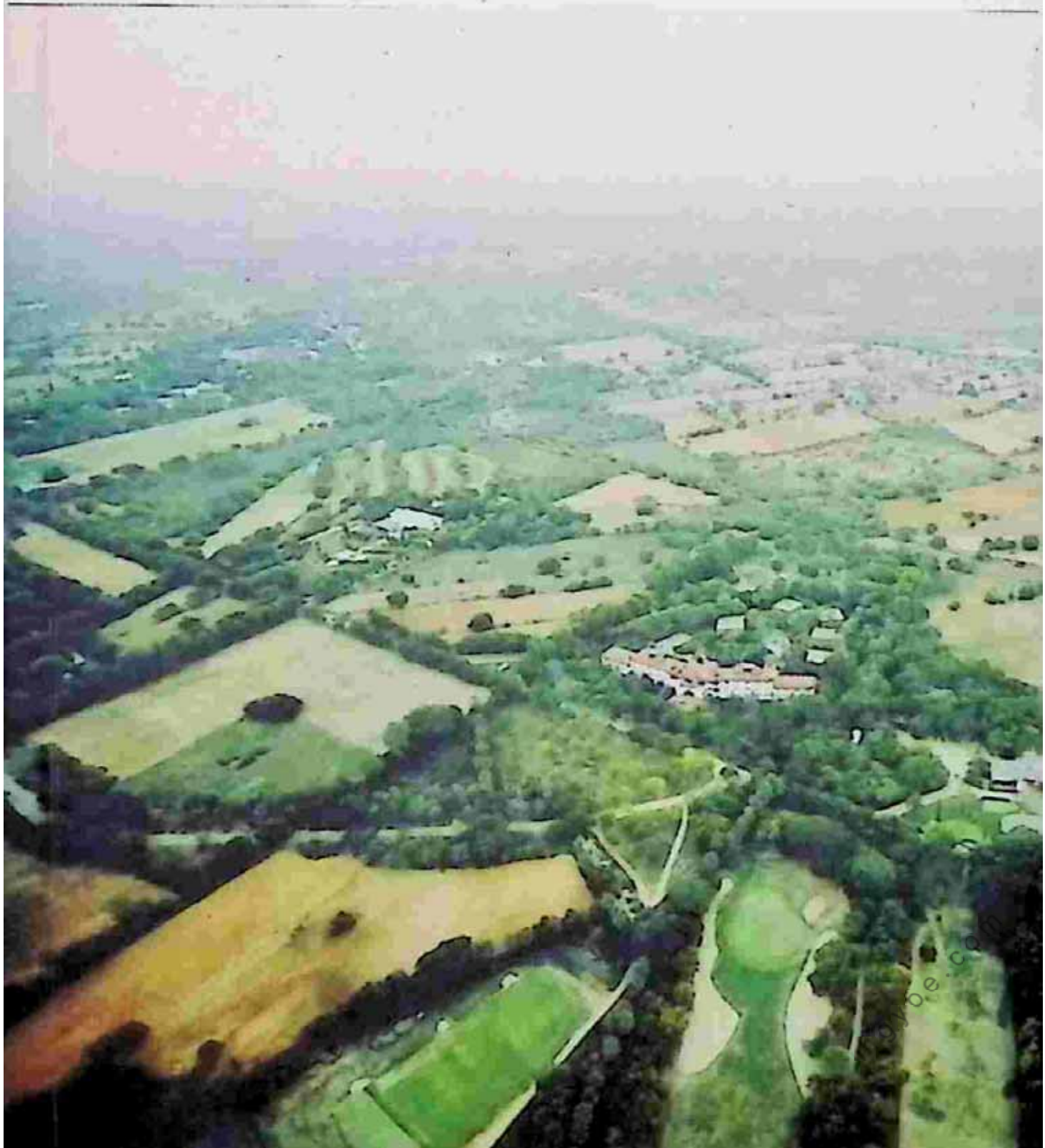

ကမ္ဘာ့တစ်ဝိုက်အတွက်

ဇေယျ

ပုဂံဘက်ကို
မျှော်လှိုက်ပြန်တော့

ကူအတွင်း၌မူကား ပလ္လင်နှင့်တကွ ပလ္လင်ခွေဆင်းတုတော်ကြီး တစ်ဆူရှိ၏။
 ဆင်းတုတော်ကြီး ဘေးပတ်လည်နံရံနှင့် ပေါင်းကူးမျက်နှာကြက်တွင်
 ရှေးက ဆေးရေးများ ရှိ၏။ ငါးလက်မပတ်လည်ခန့်ရှိသော အကွက်ကလေး
 ပေါင်းများစွာတို့၌ ဇာတ်ဝတ္ထု၊ နိပါတ်တော်များ၊ ဘုရားဆင်းတုတော်ပုံများ၊
 ဗောဓိသတ္တဘုရားလောင်းပုံများကို အဆန်းဆန်းအကြယ်ကြယ်
 ဆေးစုံခြယ်လှယ် ရေးသားထား၏။ အချို့အကွက်များမှာ ပဒုမ္မာကြာပွင့်မှ
 စ၍ ပန်းပွင့်၊ ပန်းခိုင်၊ ပန်းနွယ်၊ ပန်းခက်၊ ပန်းပေါင်းစုံတို့ကို နဂို ပကတိ
 သဘာဝပုံအတိုင်း ရေးဆွဲခြယ်လှယ်ထား၏။ အောက်ပိုင်းမှာ လူသူအထိ
 အခိုက်များသဖြင့် ဆေးကွက်များ ပျက်ပြယ် ညှိုးနွမ်းနေကြသော်လည်း
 အထက်ပိုင်းဘေးလွတ်ရာ နေရာများ၌ကား ပျက်ပြယ်ခြင်း၊ ဆေးရောင်မှိန်ခြင်း
 မရှိ။ မူလရေးဆွဲထားသည့်အတိုင်းပင် လတ်လတ်ဆတ်ဆတ် ရှိကြ၏။
 ဤဂူ၏အသက်ကို တွက်စစ်သော် အနည်းဆုံး နှစ်ပေါင်း ၈၀၀ ခန့်
 ရှိခဲ့လေပြီ။ ဤမျှ နှစ်ကာလရှည်လျားခဲ့သည့်အပြင် ထိုနှစ်ပေါင်း ၈၀၀
 အတွင်း၌ မြန်မာရာဇဝင် ပြောင်းလဲသလောက် အဖြစ်အပျက်အမျိုးမျိုးနှင့်
 တွေ့ကြုံခဲ့ရပါလျက် ဆေးရောင်များ ပျက်ပြယ်မှေးမှိန်ခြင်း မရှိ။
 ယခုခေတ်ထိအောင် တည်တံ့မြဲခိုင်နေသည်များကို ကျွန်တော်တို့မှာ
 အံ့ဩချီးကျူး၍ မကုန်နိုင်အောင် ရှိကြလေ၏။

ဇေယျ

ပုဂံဘက်ကို မျှော်လှိုက်ပြန်တော့

ISBN9789997117755

ZY4

9 789997 117755

1,000.00KS

ပုဂံဘက်ကို မျှော်လိုက်ပြန်တော့ လေယူ
မျက်နှာဖုံးဒီဇိုင်း - unsplash image
စာမျက်နှာ ၁၂၆ မျက်နှာ၊ ၁၀ စင်တီမီ x ၁၆.၅ စင်တီမီ

ထုတ်ဝေသူ - ဦးစန်းဦး၊ စိတ်ကူးချိုချိုစာပေ(၀၀၅၃၈)၊
၈၅၊ ၁၆၄လမ်း၊ တာမွေ၊ ရန်ကင်း။
ပုံနှိပ်သူ - ဒေါ်ဝင်းမာ၊ စိတ်ကူးချိုချိုပုံနှိပ်တိုက်(၀၀၄၁၂)၊
၁၁၇၉၊ မစိုးရိမ်လမ်း၊ ရန်ကင်း။
၂၀၁၉၊ ဇူလိုင်လ၊ ပထမအကြိမ်၊ အုပ်ရေ ၅၀၀၊
ရောင်းဈေး ၁၀၀၀ ကျပ်

email: skccph@gmail.com ; P.O.Box: 705
www.facebook.com/SKCCmyanmarbook
www.skccmyanmarbook.com

ပုဂံဘက်ကို
မျှော်လှိုက်ပြန်တော့
ဇေယျ

မေမေအကြိမ် ၂၀၁၉

ဆရာကြီးဇေယျ၏လက်ရာ ပုဂံခရီးသွားဆောင်းပါးရှည် (၅၂၀
ပုဂံခရီး ၅ လဆက်)နှင့် ပုဂံဆေးရေးစာအုပ်များအကြောင်း ရေးဆွဲ
သော ရှေးပန်ချီဆောင်းပါးတို့ပေါင်းကာ စီစဉ်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။
ယခုအခါ ကမ္ဘာ့အမွေအနှစ်စာရင်းဝင်ခဲ့ပြီဖြစ်သော ပုဂံ၊ ညောင်ဦး
နှင့် ပုဂံဘုရားစေတီပုထိုးများအကြောင်းကို ၁၉၅၄/၅၅ ခုနှစ်
ကာလများနောက်ခံဖြင့် လွမ်းမော့ စိတ်ဝင်စားစွယ် ပြန်လည်
ဖော်ထုတ် စုစည်းတင်ဆက်ပါသည်။

မာတိကာ

၁။	ပုဂံဘက်ကို မျှော်လင့်ပြန်တော့	၁
၂။	ပုဂံအစ ညောင်ဦးက	၄၀
၃။	ညောင်ဦးတစ်ဝိုက်-၁	၅၂
၄။	ညောင်ဦးတစ်ဝိုက်-၂	၇၅
၅။	ပုဂံအရောက်	၉၁
၆။	ရှေးပန်းချီ	၁၁၇

mgyc.com

mgyc.com

ပုဂံဘက်ကို မျှော်လိုက်ပြန်တော့

“ဆရာ... အားသလား”

“အားတယ်လို့တော့ မဟုတ်ဘူး၊ ခဏတစ်ဖြုတ် အနားယူနေတယ်၊ ဘာလုပ်ချင်သလဲ”

“ပုဂံသွားရအောင်”

ပုဂံ-ပုဂံ-ပုဂံ-ပုဂံ ဟူသော အစွဲအလမ်းသည် ကျွန်တော်တို့တွင် ကြီးမားလှ၏။ ကျွန်တော်တို့ ပြည်ထောင်စုသား မြန်မာလူမျိုးများတွင်သာ အစွဲအလမ်းကြီးသည် မဟုတ်၊ နိုင်ငံခြားသား တိုင်းတစ်ပါးမှ ပုဂံသို့ ရောက်ဖူးသူ၊ ပုဂံအကြောင်းကို ကြားဖူးသူများပင်လည်း အစွဲအလမ်းကြီးကြ၏။ ကျွန်တော် လွန်ခဲ့သည့်နှစ်၊ အောက်တိုဘာလအတွင်း လန်ဒန်မြို့တွင် ရှိစဉ်က မြန်မာသံရုံး၊ မြန်မာသံအမတ်ကြီး ဦးကာစိ၏ နေ့လယ်စာစားပွဲတွင် ပါမောက္ခဆရာကြီး လုစ်နှင့်တွေ့ရာ ဆရာကြီးနှင့် နှုတ်ဆက်ပြီးသည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် မင်းတို့ဌာနမှာ ပုဂံဓာတ်ပုံတွေ ရှိသလားဟု

မေးသည်ကို တွေ့ရ၏။ နောက်တစ်ဖန် ချယ်ရင်-
ကရော့စ်လမ်းရှိ စာအုပ်ဆိုင်တစ်ဆိုင်တွင် မြန်မာပြည်
အကြောင်း စာအုပ်များ မရှိဘူးလားဟု ဝင်၍မေးရာ၊
ကိုယ်ကဲ့သို့ပင် စာအုပ်ဝယ်နေသူတစ်ယောက်က လှည့်
ကြည့်၍-

“ခင်ဗျား ဗမာပြည်ကလား”

“မှန်ပါတယ်”

“ပုဂံရောက်ဖူးသလား၊ ကျွန်တော် ပုဂံမှာရှိတဲ့
ရှေးမြန်မာ ပန်းရန်အဆောက်အအုံတွေကို တော်တော်
ပဲ လေ့လာတယ်”ဟု ပြောပြန်၏။

ပုဂံအစွဲအလမ်းကား သိသူတို့အဖို့ အားကြီးလှ
၏။ ပုဂံပျက်သည်မှာ နှစ်ပေါင်း ၇၀၀ ကျော်လောက်
ရှိပြီ။ သို့ပါလျက် ပုဂံ၏ အရှိန်အငွေ့သည် ယခုတိုင်
အားကြီးလျက်၊ မြန်မာပြည်မှ မိုင်ပေါင်း ၇၀၀၀ ခန့်
ကွာဝေးသော ဥရောပတိုက်အထိ ကူးစက်လျက်ရှိ
၏။

ပုဂံ... ပုဂံ... ပုဂံ... ပုဂံ ဟူသော အမည်ကို
ကြားလိုက်လျှင် သရေခေတ္တရာပြည် သုပညာနဂရ
ဆိန္ဒမင်းလက်ထက် မင်းနှင့်တကွ ပြည်သူပြည်သား
တို့သည် မစားအပ်သည်ကို စား၊ မယူအပ်သည်ကို
ယူ၊ ဘုရားပစ္စည်းကိုပင် မရှောင်၊ ဆင်းတုတော်ကြီး

“သေပြီ” ဆို၍ ဖိုကျင်ထိုးပြီးလျှင် သူတစ်ပါးလှူခဲ့ တာန်းခဲ့သော ရွှေတွေကို ဝေခွဲစားသောက် အကျင့် ဖောက်ချင်တိုင်း ဖောက်နေကြ၍ နိုင်ငံကြီး အစည်းပြေ ဖရိုဖရဲဖြစ်ကာ အုပ်မနိုင်ထိန်းမရ အလိုအလျောက် စိတ်နှလုံး တုန်လှုပ်ချောက်ချားလျက် မိန်းမတစ်ဦး “ငါ့စကော၊ ငါ့စကော” အော်ရုံနှင့် ပြိုကွဲပျက်စီးခဲ့ရပုံ၊ ထိုသို့ပြိုကွဲ ပျက်စီးပြီးနောက် တောင်ညိုတွင်လည်း နေရာမရ၊ ပန်းတောင်းတွင်လည်း နေရာမရ။ တပြေး တည်း ပြေးနေကြရပြီးနောက် အညာသို့ ဆန်တက် ပြေးကြပြီးလျှင် တူရွင်းတောင်ခြေ အရှေ့တစ်မိုင်ကွာ ခန့်လောက်ရှိ ယုံလွတ်ကျွန်းခေါ် တောကြီးကို မှီ၍ ၁၉ ရွာသားတို့နှင့် စုရုံးကြပုံ၊ ၎င်းနောက် မှီရာတွယ် ရာ ဘေးအန္တရာယ်ကင်းရှင်းရာကို ရရှိကြ၍ တရွေ့ ရွေ့ ကြီးပွားပြီးလျှင် သီရိပစ္စယာ၊ တမ္ပဝတီ၊ ပုဂါရာမ၊ ပေါက္ကန်၊ ပုဂံ၊ အရိမဒ္ဒနာ အမည်ရှိသော ထိုခေတ်က ကမ္ဘာပထမတန်း မြို့ကြီးကို တည်ထောင်ကြပုံ။ ပုဂံ မြို့ အရှေ့တောင်ယွန်း မင်းနန်သူရွာအနီး သမထီး အရပ်၌ တပည့်သုံးသောင်းနှင့် ကောင်းစားကြသော အရည်းကြီးတို့ကျင့်ကြံပုံ၊ အရည်းကြီးများ လက် ထက် တည်ခဲ့ကြသော ပုထိုးသများ အစရှိသော ဂူ ငါးလုံးကိုတည်ဆောက်ကြပုံ၊ ထို့နောက် အနော်ရထာ

မင်းစောလက်ထက် သထုံမှရောက်လာသော ရှင်
အရဟံနှင့်အတူ ဗုဒ္ဓဘာသာ သာသနာတော်ကြီးကို
တည်ထောင်ကြပုံ၊ ရွှေစည်းခုံစေတီ၊ ရွှေဆံတော်စေတီ၊
ဆပဒစေတီ၊ မင်္ဂလာစေတီ စသော စေတီတော်ကြီး
များကို တည်ပုံ၊ နန္ဒာဂူ၊ သဗ္ဗညု၊ ဂေါတော့ပလ္လင်
စူဠာမဏိ၊ ဓမ္မရုံကြီး၊ ရွှေဂူကြီး၊ မနုဟာ၊ နန်းဘုရား၊
သမ္ဘုလ၊ လေးမျက်နှာစသော ဂူဘုရား၊ လိုဏ်ဘုရား
ကြီးများကို တည်ဆောက်ကြပုံတို့သည် မျက်စိထဲ၌
တရေးရေးပေါ်လာကြ၏။

တစ်ရံရောအခါ စောလူးမင်းသည် အထိန်း
တော်သား ပဲခူးစား ငရမန်ကန်းနှင့် အန်ကစားကြရာ
တွင် ငရမန်ကန်း နိုင်၍ မလမ်းပေါက် ထ၍ခတ်ရာ၊
မင်းစောလူးက “နင် ငကို အန်တစ်ပွဲမျှနိုင်သည်ကို
မလမ်းပေါက် ထ၍ ခတ်သည်ကား၊ နင် ယောက်ျား
ဟုတ်ဦးသော် နင် စားသော ပဲခူးနှင့် ပုန်စားလေ”
ဟု မိန့်၍ ငရမန်ကန်းက “အကယ်လော”ဟု မေးရာ
မင်းစောလူးက “ငါတို့မင်းမည်သည်ကား မဟုတ်
သောအရာကို ဆိုရာသည်လော” ဟူသော လွန်ခဲ့
သည့် နှစ်ပေါင်းကိုးရာလောက်က မြန်မာသံပီပီ ရဲရဲ
တောက် ကြိုးဝါးကြသော သူရဲကောင်းကြီးများ၏
အသံ။

“ဤရွှေဘုရားကား ငါ့သခင်အဖို့ အတို့ကျွန်ပြု
 သတည်း။ ကျွန်သုံးရွာအတို့ သခင်ပေးသည်ကား ဤ
 ရွှေဘုရားအား အတို့ ကျွန်ပေး၏။ ထိုသရောတည်း
 မင်း နှစ်ခြိုက်ရကား ကောင်းလှောင့်တေး၊ ကောင်း
 လှောင့်တေး မိန့်၏” စသည်ဖြင့် သားတော် ရာဇ
 ကုမာရသည် ခမည်းတော် အနော်ရထာမင်းကြီးအား
 ရည်စူး၍ ဘုရားတည်ကာ အမိထံမှရရှိလိုက်သော
 အမွေ ကျွန်သုံးရွာ လှူသည်ကို ကျန်စစ်သားမင်းကြီး
 ကောင်းလှ၏ဟု သာဓုခေါ်သံများကိုလည်းကောင်း-

“သက္ကရာဇ် ၅၉၇ ခု၊ အာသိန်နှစ်၊ နံကာလဆန်း
 ၄ ရက် ကြာသပတေးနေ့၊ ကျစွာမင်းကြီး ရွှေတောင်
 တက်ပြီး ငါမိကိုကား ငါမသိလိုက်၊ ငါမိထွေးမွေး၍
 ငါကြီး၏၊ ငါမိထွေးလျှင်တည်း ငါ့အမိဖြစ်၏ဟူ၍
 အိမ်ပြုနေပေး၏။ အိမ်ထောင်ကျွန်လယ်လည်း ပေး
 တော်မူ၏။ အိမ်လည်း ငါနေ၏။ ကျွန်လည်း ငါစေ
 ၏။ လယ်လည်း ငါစား၏။ အိမ် ငါနေသောထက်
 ကား၊ သီတင်းပညာရှိသောသံဃာနေသော် မြတ်၏
 ဟူ၍ ငါကြံမိရကား ကူလည်းပြု၏” စသည်ဖြင့်
 ကျစွာမင်းကြီးမိန့်မြွက်ပုံ၊ မိမိကို ကြီးပြင်းအောင် မွေး
 ခဲ့သော မိထွေး၏ ကျေးဇူး ဆပ်ပုံ၊ မိထွေးတော်လည်း
 မင်းကြီးပေးသောအိမ်၊ လယ်၊ ကျွန် စသည်တို့ကို

မိမိအသုံးမပြုဘဲ ရတနာသုံးပါးကို ကြည်ညို သဒ္ဓါ
သောအားဖြင့် လှူခဲ့ပုံစသော လွန်ခဲ့သည့် နှစ်ပေါင်း
၇၀၀ ကျော်က အသံများ-

သက္ကရာဇ် ၆၄၆ ခု၊ တရုတ်တို့ ဆင်းလာ၍ ပုဂံ
ပြည်ကြီး တိမ်းယိမ်းပျက်စီးပြီးနောက် တရုတ်ပြေး
မင်း ပုသိမ်မှဆန်တက်၍ ပြည်မြို့သို့အရောက်တွင်
သားတော် ပြည်စား သီဟသူက အဆိပ်ခတ်ထား
သော စားတော်ပွဲကို စား၊ မစားလျှင် အိမ်ဓားဖွေးဖွေး
ဖြင့် ခုတ်ထစ်၍ သေစေမည်ဟု ခြိမ်းခြောက်ဝိုင်းရံ
ထားစဉ်တွင် မိဖုရားစောက “အလောင်းမင်းကြီး
သည် ကျွန်ုပ်အထက်က လျှောက်ပါသောစကားကို
ယူတော်မမူပါသောကြောင့် ဤကဲ့သို့ ဖြစ်တော်မူရ
သည်။ ဓားလှံ လက်နက်ဘေးနှင့် သွေးသံတချင်း
သေတော်မူရသည်ထက် ဆေးထည့်သော စားတော်
ကိုစား၍ ကြမ္မာကုန်ခြင်းသည် မြတ်၏ ” ဟု လျှောက်
သော ပုဂံပြည်ဇာတ်သိမ်း ပြည်ဖုံးချသံများကို-

နားထဲတွင် တယောင်ယောင် ကြားမိ၏။

ထို့ကြောင့် “သွားကြရင် လိုက်မယ်”ဟု ကတိ
ပေးလိုက်၏။

အသောတရော မသွားလို၊ အမောပြေ အပန်းပြေ
မပင်ပန်းသောနည်းဖြင့် သွားလိုကြ၏။ သို့လျှင်

အနေရ အထိုင်ရသက်သာလျက် ရန်ကုန်မှ ညောင်ဦး အတွက် မိုင်ပေါင်း ၄၆၀ ကျော် ခရီးကို ရှစ်ရက် တိတိသွားရသော “မင်းသမီး” သင်္ဘောကြီးနှင့် လိုက်ကြရန် ဆုံးဖြတ်ကြ၏။

ပုဂံသည် ယခုအခါ ရှေးအလွန်ကျသော အရပ် တစ်ရပ်ဖြစ်၏။ သို့သော် သေချာစွာစဉ်းစား၍ ကြည့်လိုက်သောအခါ ကျွန်တော်တို့သည် ရှေးအကျဆုံး အရပ်ဖြစ်သော ရန်ကုန်မြို့မှ ခေတ်ကျသည်ဟု ဆိုနိုင်သော ဒေသသို့ သွားနေခြင်းဖြစ်၏။ ရန်ကုန်မြို့ကား မြတ်စွာဘုရားသခင် ပွင့်တော်မူစ ဥက္ကလာပမင်းကြီး လက်ထက်ကပင် ရှိ၏။ တစ်ဖန် ပုဂံမရောက်မီ ဖြတ်သန်းသွားမည်ဖြစ်သော သရေခေတ္တရာပြည်မြို့ကား သာသနာတော် သက္ကရာဇ် ၁၀၁ ခုနှစ်တွင် အစပြု၍ ထွန်းကားခဲ့၏။ ပုဂံမြို့မူကား သရေခေတ္တရာ ပျက်စီးပြီးနောက် သာသနာသက္ကရာဇ် ၆၅၁ နှစ်တွင်မှ တည်သောမြို့ ဖြစ်၏။ ဥက္ကလာပ ရန်ကုန်မြို့ နောက်နှစ်ပေါင်း ၇၀၀ လောက် ခေတ်ဆန်၏။

သို့လျှင် ကျွန်တော်တို့သည် နိုဝင်ဘာ ၄ ရက်နေ့ည မိုလ်တထောင်ဆိပ်ကမ်း၌ ဆိုက်ထားသော သင်္ဘောကြီးသို့ တက်ကြ၏။ နိုဝင်ဘာလ ၄ ရက်နေ့ကား ကြာသပတေးနေ့ ဖြစ်၏။ သင်္ဘောမှာ ည ၁၂

နာရီခွဲ ထွက်မည်ဟု ကြားသိရရာ “သောကြာရေ
ကြောင်း မသွားကောင်း”ဆိုသော စကားနှင့် တည့်
တည့်ကြီး တိုးမိလျက်သား ဖြစ်နေသည်ကိုတွေ့ရ၍
ကြာသပတေးနေ့ ခရီးအထွက်ဖြစ်အောင် ကိုးနာရီ
လောက်ကသွား၍ သင်္ဘောပေါ်သို့ တက်နေနှင့်ကြ
၏။

သင်္ဘောပေါ်သို့ ရောက်သောအခါ ရှုမဝတိုက်
က ပုစုခရု နှပ်ချေးထူတို့ပါမကျန် တစ်တိုက်လုံး တပ်
ကြီးချိ၍ လိုက်ပို့ကြသည်ကို တွေ့ရ၏။ ပစ္စည်းတွေ
နေရာချ၊ အိပ်ရာတွေပြင်၊ စကားပြောနှုတ်ဆက်နှင့်
အချိန်ကုန်၍ ၁၁ နာရီကျော်ကျော်လောက်ရှိမှ ရှုမဝ
တိုက်သားများ ပြန်သွားကြ၏။ ထိုအခါမှ သင်္ဘော
ကြီးကို ဂရုစိုက်၍ ကြည့်မိရာ သင်္ဘောအထက်ထပ်
ဦးပိုင်း သံဃာတော်များအတွက် သီးသန့်နေရာတွင်
ဘုန်းတော်ကြီးလေးငါးပါး၊ ရသေ့ကြီးတစ်ယောက်နှင့်
ဒကာသုံးယောက်၊ ခေါင်းတိုင်ကြီးဘေးတွင် မိန်းမ
ယောက်ျား ဆယ်ယောက်လောက်၊ ကျွန်တော်တို့ ယူ
ထားသော ပဲ့ပိုင်းနှင့် မနီးမဝေးတွင် ယောက်ျား မိန်းမ
ငါးယောက်လောက်၊ သင်္ဘောအောက်ထပ်ဦးပိုင်း ကုန်
ချိန်သော နေရာတွင် လူခုနစ်ယောက်လောက်၊ ဤမျှ
သာပါသည်ကို တွေ့ရ၏။

“ဟေ့... သဘော လူနည်းတယ်၊ တို့အသိုက်က
ကော ဘယ်နှယောက်လဲကွ”

“ဆရာကြီး ဦးဇေယျတစ်ယောက်၊ ရှုမဝဦးကျော်
တစ်ယောက်၊ ဦးစိန်ကော်တစ်ယောက်၊ ကျောင်းသား
မောင်ဆွေတင့်တစ်ယောက်၊ ကျောင်းသား အထွန်း
တစ်ယောက် အားလုံး ငါးယောက်”

“ဦးစိန်ကော်က မအူပင်ဆင်းမှာ၊ ပုဂံအရောက်
လိုက်မှာ အသားတင် လေးယောက်”

“ဟာ... တို့လေးယောက်ပါတယ်ဆိုရင်လည်း
နည်းတာမှတ်လို့၊ ပေါက္ကန်ပြည် အနော်ရထာမင်းစော
လက်ထက် ဥဿာပဲခူးကို ကျွမ်းစစ်သည်တွေ ဝိုင်းနေ
တော့ ပဲခူးမင်းက စစ်ကူတောင်းလို့ ပုဂံကသွားကြ
တာလည်း ကျန်စစ်သား၊ ငထွေရူး၊ ငလုံးလက်ဖယ်၊
ညောင်ဦးဖီး လေးယောက်တည်းပါ။ တို့လေးယောက်
ထက် မပိုပါဘူး၊ ဘာမှမကြောက်နဲ့ အေးအေးလိုက်
သွားကြရုံပဲ။ ဒါထက် မင်းတို့ ကင်မရာဘယ်နှလုံး
ပါကြသလဲ”

“မောင်ဆွေတစ်လုံး၊ အထွန်းတစ်လုံး...”

“ငါ့မှာ တစ်လုံး၊ လေးယောက်ပေါင်း သုံးလုံး
တော်ရောပေါ့ကွာ။ ငါကတော့ ကောင်းကောင်းမရှိက်
တတ်ဘူး၊ လူထူထူရှိရင် ပိုက်နဲ့ဆိုက်နဲ့ချိန်ပြီး ခလုတ်

ရမ်းနှိပ်လိုက်တာပဲ။ ဓာတ်ပုံ ထင်တဲ့အခါလည်း ထင်
ရဲ့၊ မထင်တဲ့အခါလည်း မထင်ဘူး။ မင်းတို့ကော
တော်တော် ရိုက်တတ်ကြသလား။”

“နှစ်ခါ သုံးခါလောက်တော့ ရိုက်ဖူးတယ် ဘာ
ရဲ့၊ တစ်ခါမှတော့ ပုံကောင်းမရသေးဘူး။”

“ဟာ... ဓာတ်ပုံဆိုလည်း တို့အဖွဲ့က ထိပ်တန်း
ချည်းပဲ။ ရှုမဝမဂ္ဂဇင်းထဲ ဝေဝေဆာဆာကြီး ထည့်ရ
အောင်။ ပုဂံရောက်တော့ ကောင်းကောင်းကြီး ရိုက်
ကြရလိမ့်မယ်ဟေ့” ဟု ပြောနေခိုက်တွင် သင်္ဘောကြီး
ဥဩမှုတ်၍ ဆိပ်ကမ်းမှ ခွာစပြု၏။

“ဟေ့... ဆယ့်နှစ်နာရီခွဲမှ ထွက်မယ်ဆို၊ ခုမှ
ဆယ့်တစ်နာရီ လေးဆယ့်ငါးမိနစ် ရှိပါသေးကလား။
တို့နာရီများ မှားနေသလား၊ သင်္ဘောစက်ခန်းက
နာရီနဲ့ သွားတိုက်ကြစမ်းကွာ” ဟု ပြောလိုက်၍ တစ်
ယောက် ဆင်းသွားပြီး ခဏကြာလျှင် ပြန်တက်လာ
၍...

“မှန်တယ် ဘာဘရ၊ နို့ပေမဲ့ သောကြာနေ့ ကူးမှာ
စိုးလို့ သန်းခေါင်မကျော်ခင် တစ်ဆယ့်ငါးမိနစ်ကြို
ပြီး ထွက်သတဲ့”

အင်း... သောကြာရေကြောင်း မသွားကောင်း၊
သင်္ဘောကြီးကလည်း ငါလို ဗမာပီပီပါကလားဟု

အောက်မေ့လိုက်မိ၏။

နောက်တစ်နေ့နံနက် ၈ နာရီလောက်တွင် မအူပင် ရောက်၏။ မအူပင်တွင် ၁ နာရီခန့် ရပ်နား ပြီး ဆက်လက်ထွက်ခဲ့ရာ ခနုဖြူသို့ ည ၈ နာရီခွဲ ရောက်၏။ ထိုမှတစ်ဖန် ထွက်သွား၍ တစ်ညလုံးလုံး မရပ်မနားခုတ်သွားရာ ၆ ရက်နေ့ နံနက် ၇ နာရီ ၁၀ မိနစ်တွင်မှ ဟင်္သာတသို့ ဆိုက်၏။ ခရီးအဆစ် အပိုင်းကို တွက်ချက်ကြည့်ရာ သင်္ဘောကြီးသည် တစ်နာရီမှ ၅ မိုင်လောက် ရောက်သည်ကို တွေ့ရ ၏။

တတိယနေ့သို့ ရောက်သောအခါ နံနက်အိပ်ရာ မှထ ရေချိုး၊ ဟင်္သာတမှဝယ်ယူခဲ့သော သတင်းစာ များကို ဖတ်၊ ၁၀ နာရီလောက် နံနက်စာစား၊ ထမင်း စားပြီး လက်ဖက်ရည်ကြမ်းကလေးကို တဖြူဖြူ မြည်းရင်း ရောက်တတ်ရာရာပြော၊ မောမောရှိတော့ တရေးတမောအိပ်၊ နှစ်နာရီလောက် အိပ်ရာမှနိုး၍ သင်္ဘောပေါ်၌ လက်ဖက်ရည်နှင့် ထမင်းဆိုင်တွင် ကော်ဖီတစ်ခွက် သောက်ပြီးလျှင် အခြားလုပ်စရာ မရှိ ၍၊ ကင်မရာလေး ဘေးချိတ်ပြီး ဘေးတွဲသမ္ဗန်ကြီး ထိပ်သို့သွား၍ မြစ်ကမ်း ဝဲ-ယာနှစ်ဖက် ရှုခင်းရှုဖွယ် တို့ကိုကြည့်ရင်း “ဒါ တို့ပြည်၊ ဒါ တို့မြေ”ဟု စိတ်

တွင်းက သီဆိုကာ လိုက်ပါလာခဲ့လေ၏။

ထိုအခါတွင် အသက် ၁၇ နှစ်ခန့်ရှိသော လူငယ်တစ်ယောက်သည် ဆားနားတွင် ဝင်၍ ထိုင်လေ၏။

“ဦးလေးတို့ ဘယ်ကလိုက်လာကြသလဲ”

“တို့ ရန်ကုန်က...”

“ဘယ်သွားကြမလို့လဲ...”

“ပုဂံ... မင်းတို့ကော... ဘယ်လဲ”

“ကျွန်တော်တို့ကတော့ ပုပ္ဖားကို သွားမလို့ပါ။ ရေနံချောင်းက ဆင်းရမယ်”

“ဒါဖြင့် သင်္ဘောကြီးပေါ်မှာ နောက်ထပ်လေးညလောက် အိပ်ရဦးမှာပေါ့။ သင်္ဘောကြီးက တယ်နေ့သကွာ၊ တစ်နာရီမှ ငါးမိုင်လောက်ရောက်တယ်...”

“ဟုတ်တာပေါ့ ဦးလေးရ၊ သိပ်နေ့တယ်။ ဒီသင်္ဘောကြီးတွေဟာ ဒီလိုပဲ။ ဘေးတွဲကြီးတွေနဲ့ဆိုတော့ လေးနေတာပေါ့ ဦးလေးရ၊ ကူးတို့သင်္ဘောကလေးတွေမှ မြန်တာ”

“မင်း ကူးတို့သင်္ဘောကလေးနဲ့လိုက်ဖူးသလား”

“ကျွန်တော် နှစ်ခေါက် သုံးခေါက်လိုက်ဖူးတယ် ဦးလေး”

“တော်တော်မြန်ရဲ့လား”

“မြန်ဆို ဦးလေးရာ ခုတ်လိုက်တဲ့နေရာမှာ ဟုတ်လုပ်-ဟုတ်လုပ်-ဟုတ်လုပ်နဲ့ ခဏကလေးနဲ့ ရောက်သွားတာပဲ”

ပြောရင်းဆိုရင်း နေစောင်းသွား၍ မှောင်စပြုလာ၏။

“ဘဘ ထမင်းစားမယ်”ဟု မောင်ဆွေ လာခေါ်၍ သင်္ဘောဦးမှထ၍ လိုက်လာခဲ့၏။

အတော်မှောင်ပြီ၊ မြန်အောင်သို့ မရောက်သေး၊ ည ၉ နာရီလောက်မှ ရောက်မည်ဟုပြော၏။ သင်္ဘောကြီးလည်း မှောင်ထဲတွင် မီးမောင်းထိုးကာ “ဟုတ်လုပ်-ဟုတ်လုပ်-ဟုတ်လုပ်”နှင့် ဆက်၍ခုတ်လေ၏။

၇-ရက်နေ့ ညနေပိုင်း ၃-နာရီလောက်တွင် ရွှေတောင်မြို့ကို မြင်ရ၏။ တစ်ဖက်တွင် တန့်ကြည့်တောင်များကို မြင်ရ၏။ ရှုခင်းမျှော်ခင်းများ ပြောင်းလဲလာပြီ။ ငြီးငွေ့ဖွယ်ကောင်းသော ကမ်းခြေပြားပြားမှ ကြည်နူးဖွယ်ကောင်းသော တောင်များ ကမ်းများကို မြင်ရပြီ။

“ဆရာ၊ သင်္ဘောကြီး ရွှေတောင်ဆိပ်ကို ဆိုက်ရင် ဘယ်လောက်ကောင်းမလဲ။ မမှောင်ခင်ဆိုက်ရင် ရွှေတောင် ခဏသွားရအောင်”

“ဘာကိစ္စလဲ...”

“ရွှေတောင်မှန်ဟင်းခါး စားရအောင်လေ”

ထိုအခါမှ နှစ်ပေါင်း အတော်ကြာမြင့်ခဲ့ပြီကို သတိရ၏။ ကျွန်တော်သည် ပြည်မြို့မှ ထွက်ခွာလာ ခဲ့သည်မှာ နှစ်ပေါင်း ၃၅ နှစ်ရှိပြီ။ ၁၉၃၉ ခုနှစ် နောက်ဆုံးတစ်ခေါက် ရောက်ပြီးနောက် ယခုအထိ မရောက်ရသည်မှာ ၁၅ နှစ်ရှိခဲ့ပြီ။ ကျောင်းသားဘဝ က ပျော်ခဲ့သောအရပ် ဖြစ်၏။ နှစ်ပေါင်း ၃၀ ကျော်က ပြည်မြို့ကို ပြန်ပြောင်း သတိရ၏။ သင်္ဘောဆိပ်ကမ်း ထိပ်သို့ တက်၍ကြည့်လို မြင်လိုသော ဇောများ ပေါ် လာ၏။ နာရီကို မကြာမကြာ ကြည့်မိ၏။ သင်္ဘော ကြီးသည် ပို၍နှေးလျက် တစ်နာရီ သုံးမိုင်မှ ရောက်ပါ လေရဲ့လားဟု အောက်မေ့မိ၏။

ထိုအခိုက် ခေါ်တောကုလား သင်္ဘောသားတစ် ယောက် အပေါ်ထပ်သို့တက်လာသည်ကို မြင်လိုက် သည်မှ လွန်ခဲ့သည့်နှစ်ပေါင်း ၃၅ နှစ်ကျော်၊ ကျောင်း သားဘဝက အကြောင်းအရာတစ်ခုကို ရုတ်တရက် သွား၍ သတိရ၏။

ကျွန်တော်တို့ ပြည်မြို့ အစိုးရအထက်တန်း ကျောင်းကြီးတွင် နေစဉ်က ပြည်မြို့တွင် ရောဂါဘယ ထူထပ်သောကြောင့် ပြည်မြို့သားများမှတစ်ပါး အခြား မြို့ရွာများမှ လာရောက်ကြသော ကျောင်းသားများ

အား မြို့တွင်းမှာ မနေရ၊ ကျောင်းတွင် ဘော်ဒါနေရ
မည်ဟု ကျောင်းဆရာကြီးက ပညတ်သဖြင့် ကျွန်
တော်တို့လည်း ဘော်ဒါတွင် နေကြရ၏။ ဘော်ဒါနေ
သော ကျောင်းသားများ ညနေလေးနာရီ ကျောင်း
ဆင်းပြီးနောက် အညောင်းပြေ အညာပြေ ကျောင်းပြင်
သို့ထွက်၍ လမ်းလျှောက်ခွင့် ရကြ၏။ ကျွန်တော်
တို့ အထက်တန်း ဆယ်တန်းသမား လေးယောက်မှာ
ညနေတိုင်း မြစ်ဆိပ်ကမ်းနားသို့သွား၍ လမ်းလျှောက်
တတ်ကြ၏။ အစုန်အဆန်သင်္ဘောကြီးများ ဆိုက်
ကပ်သည့်အခါနှင့် ကြုံလျှင်လည်း သင်္ဘောပေါ်သို့
တက်ကာ ကြည့်ရှုတတ်၏။

တစ်ညနေတွင် သင်္ဘောဆိုက်လာသည်နှင့်ကြုံ
၍ သင်္ဘောပေါ်သို့ တက်သွားကြရာ သင်္ဘောဆလင်
ခေါ်တောကြီးတစ်ယောက် အခက်ကြုံနေသည်နှင့်
သွား၍ တိုးကြ၏။ အထက်မှတင်လိုက်သော ကုန်
များကို သင်္ဘောဆိုက်သည်နှင့်တစ်ပြိုင်နက် ဆိုင်ရာ
ကုန်သည် ပွဲစားများက လာရောက်ရွေးယူကြ၏။ ထို
နေ့ အခြားကုန်များကို အသီးသီးလာရောက် ရွေးယူ
သွားပြီးနောက် ဆီးသီးပုတ်ကြီး တစ်ပုတ်မှာ ရွေးယူ
မည့်သူ မပေါ်လာဘဲဖြစ်နေ၍ တာဝန်ရှိသော ခေါ်
တောကြီးမှာ ပါးစပ်က “ဂျီးဒီးဘို့- ဂျီးဒီးဘို့”ဟု အော်

လျက် တယောင်လည်လည် ဖြစ်နေသည်ကို တွေ့ရ၏။ ဆီးသီးပုတ်ကြီးတာဝန်ကျနေ၍ သူ့မှာ တစ်ပါးသင်္ဘောသားများ ရပ်နား၍လည်း မရပ်နားရ၊ ထမင်းစား၍လည်း မစားရဖြစ်နေ၍ ဒေါသအမျက်ခြောင်းခြောင်းထွက်ကာ ဦးမှပဲ့၊ ပဲ့မှဦး၊ သင်္ဘောကုန်းပတ်လျှောက်လိုက်၊ ကမ်းပေါ်ကြည့်ပြီး “ဂျီးဒီးဘို့-ဂျီးဒီးဘို့”နှင့် အသံကုန်ဟစ်လိုက် ဖြစ်နေ၏။ ကျွန်တော်တို့ ပြန်သည်အထိ ခေါ်တောကြီးမှာ တယောင်လည်လည်နှင့် ကျန်ရစ်ခဲ့၏။ အရှင်မရှိသော ဆီးသီးပုတ်ကြီးအတွက် ခေါ်တောကြီး ဒုက္ခရောက်နေပုံကို ကြည့်၍ ကျွန်တော်တို့မှာ ငိုအားထက် ရယ်အားသန်ခဲ့၏။ “ဂျီးဒီးဘို့” ဟူသောစကားသည် ကျွန်တော်တို့နောက်မှ စွဲကပ်ပါလာ၏။ ထိုအဖြစ်အပျက်ကို အစွဲပြု၍ နောင်သောအခါ ကျွန်တော်တို့လေးယောက်သည် ရည်းစားမရှိ၊ လင်မရှိ၊ အရှင်ကင်းမဲ့သော အပျိုကလေးများကို “ဂျီးဒီးဘို့” ဟု ခေါ်စမှတ်ပြုကြ၏။ ထိုအခါကအစ အပျိုမှန်လျှင် ကျွန်တော်တို့ လေးယောက်အတွက် ‘ဂျီးဒီးဘို့’ ဖြစ်ကြ၏။

ဟောဒါက ကဿပအလောင်းတော်တောင်၊
 ဟောဒါက မင်းကြီးတောင် စသည်ဖြင့် အရှေ့ကမ်းသို့ မျှော်ကြည့်မှတ်သားရင်း လိုက်ပါလာခဲ့ရာ ခြောက်

နာရီကျော်ကျော် နေဝင်ရီတရောအချိန်တွင် ပြည်ဆိပ်
ကမ်းသို့ ချောမောစွာ ဆိုက်ရောက်သွားလေ၏။

သင်္ဘောဆိုက်၊ ကုန်းပေါင်ကပ်ပြီးသည်နှင့် တစ်
ပြိုင်နက် ကျွန်တော်တို့လေးယောက် ကမ်းထိပ်သို့
ပြေးတက်သွားကြ၏။ အရှေ့၊ အနောက်၊ တောင်၊
မြောက်လေးပါး လှမ်း၍ကြည့်၏။ မှောင်လုမှောင်
ကာဖြစ်၍ ဘာမျှသဲသဲကွဲကွဲ မမြင်ရ၊ ဘာမျှမမှတ်မိ
ဖြစ်၏။ ရွှေဆံတော်ဘုရားပွဲတော်ရှိသည်ကြား၍
ဘုရားပွဲခင်းသို့ ပြေးသွားကြ၏။ ပွဲဈေးလျှောက်၍
ဆာဆာရှိသည်နှင့် 'ရွှေတောင်မုန့်ဟင်းခါး' ဆိုင်တစ်
ဆိုင်တွင် ဝင်၍စားကြ၏။ ပွဲပြင်လာသောအခါ ဟင်း
ရည်တွေရွဲရွဲနှင့်ဖြစ်နေ၍ ငယ်ငယ်က စားဖူးသော
ရွှေတောင်မုန့်ဟင်းခါးနှင့် မတူဟု အောက်မေ့မိ၏။
သို့သော် အင်္ဂလိပ်ခေတ်မှ ဂျပန်ခေတ်၊ ဂျပန်ခေတ်မှ
လွတ်လပ်သောပြည်ထောင်စုခေတ် ဟူ၍ ခေတ်သုံး
ခေတ် ပြောင်းလဲခဲ့ပြီ။ ခေတ်တွေပြောင်းသလို ရွှေ
တောင်မုန့်ဟင်းခါးလည်း ရင်ပေါင်တန်း လိုက်၍
ပြောင်းလဲခြင်း ဖြစ်လိမ့်မည်ဟုတွေးကာ စိတ်ကူးနှင့်
နှစ်ခွက်ဆင့် ဝစွာစားလိုက်ရ၏။

ထို့နောက် လမ်းမတော်ဘက်သို့ လှည့်သွား
ကြ၍ ကင်းဘုရားရှေ့၊ ဇိမ်စာပေရိပ်သာ ကိုမြဲရွှေနှင့်

တွေ့ကြ၏။ ဝမ်းသာအားရနှင့် ဆီးကြိုပြုစု၏။ ကျွန်
တော်တို့ သင်္ဘောပေါ်တွင်ဖတ်ရန် ၎င်း၏ဆိုင်မှ ဝယ်
ယူကြသော သတင်းစာများအတွက် ပိုက်ဆံကို လက်
မခံဘဲ အတင်းငြင်းဆန်၏။ ဒီလောက်တောင် လောက
ဝတ် ကောင်းလှ၊ အားနာစွာနှင့် အလကားယူသာ
ယူကွဟု ဆိုလိုက်ရ၏။

‘ဟေ့... ကိုမြရွှေ၊ ခင်ဗျား သတင်းစာတွေလည်း
ပိုက်ဆံမယူ အလကားပေး၊ လင်မနစ်တွေလည်း
ဝအောင်တိုက်၊ ကော်ဖီသောက်ဦးမလားလည်း မေး၊
ကျေးဇူးပါဗျာ၊ နို့ပေမဲ့ ပုဂံလိုက်ခဲ့ဦး၊ အကြောင်းက
ဒီလိုလေ၊ ရန်ကုန်က ထွက်လာတုန်းကတော့ ငါး
ယောက်ဗျ။ မအူပင်ရောက်တော့ ဦးစိန်ကော်ဆိုတဲ့
လူက အလုပ်တန်းလန်း နောက်ဆံငင်တယ်ဆိုပြီး
အတင်းတား အတင်းခေါ်တာ မရဘူး၊ ဆင်းကျန်ရစ်
တယ်။ ဒါနဲ့ ကျွန်တော်တို့ လူစွမ်းကောင်းရဲဘော်
လေးယောက်ပဲ သတ္တိကောင်းကောင်း အားငယ်ငယ်နဲ့
တက်လာခဲ့ရတယ်။ ဒီတော့ ငါးယောက်ပြည့်အောင်
ခင်ဗျားလိုက်ခဲ့ဗျာ။ ဟော ပုဂံဆိုတာ ကျုပ်တို့ ပြည်
ထောင်စုသားတွေ ဂုဏ်ယူရတဲ့ အရပ်ဗျ။ ပြည်
ထောင်စုသားမှန်ရင် တစ်သက်မှာ တစ်ခေါက်တော့
ရောက်ဖူးကြရမယ်။ ပုဂံမရောက်ဖူးရင် ပြည်ထောင်စု

သားစိတ်ဓာတ် အစစ်မရဘူးလို့ ယူဆရမယ်။ ပုဂံဆိုတာ ကိုယ့်တိုင်းပြည်ထဲမှာ အနီးကလေးဖြစ်ပေမဲ့ အခါအခွင့် အင်မတန်သင့်မှ ရောက်ဖူးကြတယ်။ အခါအခွင့်သင့်လို့ ရောက်ဖူးဦးတော့ ကျုပ်တို့လို ဝိသေသပုဂ္ဂိုလ်သူရဲကောင်း ဝိဇ္ဇာခိုရ်တွေနဲ့ အတူတကွ ရောက်ဖို့ဆိုတာ အင်မတန် ကြံကြိုက်ခဲ့ပါတယ်။ လူ့ပြည်က အပ်တစ်စင်း၊ ဗြဟ္မပြည်က အပ်တစ်စင်းဆိုသလို အင်မတန်မှ ရခဲ့လှတဲ့ ဒုလ္လဘကြီးပါဗျာ၊ ကဲ... ဒီမိုကရေစီ သဘောတရားအရ လူများစု ဆန္ဒကို လိုက်ရမယ်။ မဲခွဲကြစို့၊ ကျုပ်တို့က လေးမဲ၊ ခင်ဗျားက တစ်မဲတည်း။ လိုက်ခဲ့ပေတော့”ဟု ဆိုကာ ကိုမြရွှေအား ကိုယ့်ကြမ္မာ ကိုယ်ကြိုက်သလို လွတ်လပ်စွာဖန်တီးနိုင်သော အခွင့်အရေးကို တင်းပြည့်ကျပ်ပြည့် လုံးဝပေးပြီးလျှင် အတင်းဆွဲ၍ ခေါ်ကြ၏ ။

သို့လျှင် ကိုမြရွှေသည် အိပ်ရာလိပ်ကလေး ဆွဲကာ ညနာရီပြန် ၂ ချက်လောက်တွင် သင်္ဘောပေါ်သို့ ဆိုက်ရောက်လာ၏ ။

နောက်တစ်နေ့နံနက် ငါးနာရီတွင် သင်္ဘောကြီးသည် ပြည်မြို့ ဆိပ်ကမ်းမှခွာ၍ “ဟုတ်လုပ်-ဟုတ်လုပ်-ဟုတ်လုပ်” နှင့် တစ်နာရီလျှင် ငါးမိုင်ကျ ဆက်

လက်ခုတ်ပြန်၏။

၇ နာရီကျော်ကျော်လောက်တွင် ဖိုးဦးတောင် ဘုရားအနီးသို့ ရောက်ကြ၍ တောင်တန်းတစ်လျှောက် တက်သွားသည့် စောင်းတန်းနှင့် ဖိုးဦးတောင်စေတီ ကို ထင်ထင်ရှားရှားမြင်ရ၏

“ဖိုးဦးနဂို၊ တောင်စိမ်းညိုတွင်၊ မိန့်ဆိုမြွက် ကြား၊ ဗျာဒိတ်ထား၍၊ ရှေးဖျားပုံခင်း၊ မြို့တည် ရင်းက၊ မာန်တင်းမနှုန်၊ စိတ်ကြမ်းရုန့်လည်း၊ ဂဠုန်ခွန်အား၊ တောင်သံကြားတွင်၊ နဂါးတုန် ခွေ၊ သုံးကြိမ်ရွေ့ကြောင့်၊ အကွေ့သုံးခွေ၊ မြို့ ဝန်းနေသည်၊ သရေခေတ္တ...”

စသည်ဖြင့်၊ သုနာပရန္တတိုင်းသို့ မြတ်စွာဘုရား၊ သခင်ဒေသစာရီ ကြွချီတော်မူရာ၊ ဖိုးဦးတောင်ထိပ်သို့ ရောက်သည်တွင်၊ သာသနာတော် ၁၀၁ ခု၊ သို့ရောက် သောအခါ ပွေးဖို၊ ပွေးမတို့သည် ဒွတ္တပေါင်မင်းကြီး ဖြစ်ကာ၊ သရေခေတ္တရာမြို့ကြီးကို တည်လတ္တံ့ဟုဗျာ ဒိတ်ထားတော်မူကြောင်းကို သက္ကရာဇ် ၁၁၃၇၊ ရတနာ ပူရ အဝပြည်ကြီး၌ ရွှေနန်းတက်တော်မူသော စဉ်ကူ မင်းလက်ထက်၊ ပညာရှိအမတ်မင်း လက်ဝဲသုန္ဒရ၏ “ဝိနိစ္ဆယ ပကာသနီ” ဓမ္မသတ်လင်္ကာကြီး၌ ပါရှိသော စကားများကို သွား၍သတိရမိ၏။

ထို့ပြင်တစ်ဝ ရှေးအထက်က ဆရာပုကြီး စင်တော်သည် ပြည်မြို့သို့ ဆင်း၍လာရာ လူရွင်တော်ကျော်ရွဲ့နှင့် စန္ဒရော်တို့က ဒေသန္တရစကားများကို ပြောကြားကြရာဝယ်...

စန္ဒရော်- “ဟေ့... မွန်းကျော်ရွဲ့ရဲ့၊ ငါ အမေပုကြီးစင်တော် အောက်ပြည်အောက်ရွာဆင်းပြီး သရေခေတ္တရာ ပြည်မြို့မှာ ကကြရတာ မင်းသရေခေတ္တရာ ရာဇဝင်သမိုင်းများ တော်တော်ကျွမ်းရဲ့လား”

ကျော်ရွဲ့။ “ကျွမ်းပါသော်ကော ဟရီ၊ ငါက ရာဇဝင်ကြီး၊ ရာဇဝင်လတ်၊ ရာဇဝင်ကြပ် အကုန်နားလည်တဲ့လူ”

စန္ဒရော်။ “ဒါဖြင့် တစ်ခုမေးစမ်းပါရစေကွာ”

ကျော်ရွဲ့။ “မေးချင်ရာ မေးကွ”

စန္ဒရော်။ “မင်းတို့ ငါတို့ ဧရာဝတီရေကြောင်းက စုန်ပြီးလာကြတော့ ပြည်မြို့ရောက်ခါနီးမှာ ဖိုးဦးတောင်ဆိုတာ တွေ့ခဲ့ရတယ်။ စေတီတော်ကလည်း ကြည်ညိုစရာ ကောင်းပါတိသနဲ့၊ ဒီတောင်ကို ဘာကြောင့် ဖိုးဦးတောင် ခေါ်လဲ ငါတွေ့ကြည့်တယ်။ မင်းသိရင် ပြောစမ်းပါကွာ”

ကျော်ရွဲ့။ “ငါသိတာပေါ့ကွ၊ ပြောပြမယ် နားထောင်၊ ဟိုရှေးတုန်းက ကျုံးသုံးတန် ကာရံဆီးပါလို့

မြို့ကြီးရယ်တဲ့ ပြည်ပေါက္ကန်ဆိုတာ မင်း ကြားဖူး သလား”

စန္ဒရော်။ “အေး... ကြားဖူးသဟ”

ကျော်ရွဲ့။ “အဲဒီပုဂံပြည်ကြီးက အလောင်းစည် သူမင်းကြီး မွှေ့ကို လှည့်ရအောင် ဘောင်(ဖောင်) စကြာကြီးနဲ့ ဧရာဝတီကို စုန်ဆင်းလာလိုက်တာ ဒီနေရာ၊ ဒီဒေသရောက်တော့ ဒီတောင်ကြီးကို ဘောင် ဦးနဲ့ တိုးပါရောတဲ့”

စန္ဒရော်။ “အေး... ဘောင်ဦးနဲ့ ဝင်ပြီးတိုးတော့ ဘာဖြစ်သလဲဟ”

ကျော်ရွဲ့။ “ဘောင်ဦးတိုးလို့ ဖိုးဦးတောင်ခေါ် သဟ မှတ်ထား...” စသည်ဖြင့် လူကြီးများ ရယ်စရာ စကား ပြောကြားခဲ့ကြသည်များလည်း သတိရမိပေ ဖ၏။

ထိုမှစ၍မူကား ဧရာဝတီမြစ်တစ်လျှောက် ဝဲ ယာတွင် တောင်တန်းများ အဆက်မပြတ် စီတန်း လျက် တောင်ထိပ်ရှိသမျှတို့တွင်လည်း ထုံးဖြူတဖွေး ဖွေးနှင့် ဘုရားစေတီကလေးများကို မပြတ်မလပ် ဖူးမြော်ရ၏။ “ရေရှိလျှင် ငါးရှိသည်”ဆိုသော စကား နှင့် အလားတူ တောင်ရှိလျှင် ဘုရားရှိ၏။ တောင် ကမ်းပါးယံများတွင် မှီတွယ်ပေါက်ရောက်လျက် လေ

လာတိုင်း ယိမ်းနွဲ့နေသော ဝါးပင်ပျိုကလေးများကို လည်းကောင်း၊ ဆောင်းဦးရာသီပင်ဖြစ်သော်လည်း အရွက်အခက်များ ရိရော်နီကြဲနေသော သစ်ပင်များ ကိုလည်းကောင်း၊ စိမ်းတစ်လှည့်၊ ဝါတစ်လီ၊ နီတစ်ခါနှင့် ပန်းချိဆေးရောင်စုံ ခြယ်လှယ်ထားသကဲ့သို့ စိတ်တွင် ကြည်နူးဖွယ်ရာ ရှုခင်းတို့ကို မြင်ရ၏။

ထိုအခါ ကျွန်တော်တို့ငယ်စဉ်က ဦးခန့် တိုက်တွန်းသဖြင့် ဂန္ထလောကမဂ္ဂဇင်းအတွက်...

- (၁) မြစ်ပြင်ဧရာ၊
- (၂) ရှစ်ခွင်သေလာ၊
- (၃) သစ်လွင်ရွှေစာ၊

အစချီသော ရတုပိုဒ်စုံတွင် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံတော်ကြီး၌ သယံဇာတ အဖိုးအနုဂ္ဂထိုက်တန်သော ကျောက်မျက်ရတနာ သတ္တုအမျိုးမျိုးထွက်၍ ခမ်းနားသော တောင်တန်း တောင်စဉ်များနှင့် ပြည့်စုံကြောင်း ချီးကျူးဖွဲ့ဆိုရာတွင်... “တောင်နှင့်ဘုရား၊ အလားလားကို၊ ဆိုငြားကုန်ဖွယ်၊ မရှိကြွယ်ခဲ့”ဟု စပ်ဆိုခဲ့ဖူးပုံများကို ပြန်ပြောင်းသတိရမိပေ၏။

ထို့နောက် စစ်စရန်၊ ကာမ၊ ညောင်ပင်ဆိပ်၊ ပြလို့တို့ကိုကျော်၍ သရက်မြို့သို့အရောက်တွင် ဘိလပ်မြေစက်ကြီးကို အထူးပြု၍ကြည့်ကြ၏။ လူငယ်ကျောင်း

သာ: မောင်ဆွေနှင့် အထွန်းတို့အား သဘောဦးသို့
ခေါ်၍ ကိုယ်က ဒါရိုက်တာလုပ်ပြီးလျှင် ဓာတ်ပုံအမျိုး
မျိုး ရိုက်စေ၏။ လူငယ်များ နေရာမကျမည်စိုး၍
ကိုယ်တိုင်လည်း တတ်သမျှ မှတ်သမျှနှင့် ကင်မရာ
ကို ချိန်ပြီးလျှင် ခလုတ်ကို နှစ်ကြိမ် နှိပ်လိုက်၏။
ကင်မရာသုံးလက်နှင့် ဒီလောက် ဝိုင်းတွယ်၍ မရရင်
လည်း ကံပဲဟု ထားလိုက်၏။

၎င်းနောက် မကြာမီပင် သရက်မြို့နှင့် ဓားလွယ်
ခုတ် တစ်ဖက်ကမ်းရှိ အာလံမြို့သို့ ရောက်ကြရာ၊
သဘောဆိုင်သည်နှင့်တစ်ပြိုင်နက် ဦးကျော်၊ ကိုမြရွှေ
နှင့် လူငယ်နှစ်ယောက်တို့ ဒရောသောပါး ကမ်းပေါ်
သို့ ပြေးတက်သွားကြ၏။ ကျွန်တော်မူကား ဒူးကောင်း
ကောင်း ဆန့်၍မရသဖြင့် တွဲသမ္ဗန်ပေါ်ကသာ မျှော်
ကြည့်နေလိုက်ရ၏။

ထိုသို့ကြည့်နေရင်း ပင်း၊ နတ်မောက်၊ ကျောက်
ပန်းတောင်း၊ သုံးမြို့ဝန် ရှေ့ဖတ်စာရေးကြီး “စုံနဲ့သာ
မြိုင်ဦးကြော့” နှင့် အာလံမြို့သူတစ်ယောက်တို့ အပြန်
အလှန် တွယ်ကြ နှက်ကြပုံများကို သွား၍သတိရ၏။

တစ်ရံရောအခါ ဦးကြော့က အာလံမြို့မှ မိန်းမ
တစ်ယောက်အား အောက်ပါတေးထပ်နှင့် ရိုသဲ့သဲ့
လုပ်လိုက်၏။

ရွှေကွန်းအုံ ညောင်မြင့်၊
 ဒေဝါ မင့်သဟာ၊
 သိကြားက ကြင်နာလျှင်၊
 ရွှေမေတ္တာမခန်း။ ။
 မူးပြည်တန် ပုလဲသွယ်ငယ်၊
 မောင်ကြင်မယ် စွဲစိတ်ကမှန်း။ ။
 ကြင်ချင်တဲ့ ယဉ်မဟာငယ်၊
 မကြင်သာမျှော်တမ်း၊
 သဇင်ညှာရော်ယမ်းလို့၊
 လွမ်းရသူ ဘုန်းကြွယ်။ ။
 ယင်နှစ်ဖြာ-
 ကြင်နာမျှရန်ဘို့၊
 ကြင်စာသ သရပါတော့တယ်။ ။
 မကြင်ဘူး ကြင်မယ်၊
 ရွှေစိတ်ငယ် ကြံတွေးလို့၊
 အရေးတော်သာ မသာ၊
 ခွန်းမိန့်သင့်ပါ။ ။
 မောင်ကဖြင့် ပစ်မခွာတယ်၊
 ရှစ်ကမ္ဘာ သက်ဆုံးပလေး...။

ဤကဲ့သို့ ဦးကြော့က မေတ္တာစာ တေးထပ်နှင့်
 ဂဟေစပ်လိုကြောင်း ခွင့်တောင်းရင်း ညုလိုက်ရာ

အာလံသူက အောက်ပါတေးထပ်ကို ရေးစပ်၍ တစ်
မြို့လုံး မြင်သာသော အာလံမြို့ ဈေးရုံကြီးတွင် ကပ်
ထားသော ဟူ၏။

ဝါးဟားဟား-မယ်ခင်ရှိက်၊
ရယ်ချင်လိုက်ပါတယ်၊
မရှက်လို့ ရမယ်သွယ်တယ်၊
ပုခက်သယ်ပေလား။ ။
ဇောဒြပ်တင့်ဆယ်ဆူမှာ၊
မင့်နှယ်လူ ဝေးစွဲခြောက်ပါး။ ။
မိုးဣန္ဒြစန်းငွေဖြူကို၊
လှမ်းခြွေသူအလား၊
လူပုံချကြားက၊
နတ်စကားသူယောင်။ ။
သူနခံမာန်သွင်းလို့၊
လ၊မင်းကို ကြည့်ရှုကာဟောင်။ ။
မရှက်တတ် မျက်နှာပြောင်ငယ်၊
မပျက်ပေါင်ရနိုးနှင့်၊
လှမျိုးခိုင်စံပယ်၊
ပြောလိုက်ပါ့မယ်။ ။
မစိုးနှင့် အပိုးသယ်ရယ်၊
မိုးကွယ်လျှင် လာခဲ့တော့လေး။ ။

ဤကဲ့သို့ အာလံသူက ခပ်နာနာ ပြန်၍တွယ်
လိုက်သောအခါ ဦးကြော့က အောက်ပါအတိုင်း ပြန်
၍ရေး၏။

အလဇ္ဇီ ပေသလနှင့်၊

မရေရာဌာနံ၊

သန္ဓေကနာမံ၊

အာလံလို့ အပြီး။ ။

မဆန်းလို့ သရမ်းပွေသည်၊

ကြငှန်းပြေမန်းနှင့် မနီး။ ။

ရိုင်းပါဘိ သည်နဂိုရယ်၊

စည်ပဟိုရ်မတီး၊

သာသနာ မပျော်ငြီးလို့၊

ရပ်ကြီးနှင့်မတူ။ ။

ကြောက်စရာ ဟိတ်မနောငယ်နှင့်၊

စိတ်သဘော-သယောဉာဏ်ထူ။ ။

မန်းဗျာဒိတ် ရိပ်ခိုသူမှာ၊

မလိုသူ မူလ္လာထပ်နှင့်၊

စာကပ်သည့် ဈေးတိုက်ရုံ၊

ရေးတော့မဖြူ။ ။

မမကြီးသာ ကိပုံမှာ၊

ဇာတိဂုဏ် မူလနှင့်လေး။ ။